

mi dúhy; niektoré majú základné farby, iné farby zmiešané. Skrátka, skúsený pozorovateľ dospeje čoskoro k záveru, že vo farbách týchto objektov je rovnako málo proporcie ako v ich tvaroch. Prejdime teraz k zvieratám. Preskúmajme hlavu krásneho koňa, zistíme, či je proporcionálna k jeho telu a jeho údom a potom skúmajme ich vzájomné vzťahy. Keď sme stanovili tieto proporcie ako mieru krásy, vezmime psa alebo mačku či akékoľvek iné zviera a uvažme, do akej miery nájdeme tie isté proporcie u každého z nich medzi hlavou a krkom, medzi krkom a telom... Myslím, že môžeme pokojne povedať, že tieto proporcie sú u každého druhu iné; a jednako v obrovskom množstve tak odlišných druhov jestvujú jedince, ktoré sú obdarené nápadnou krásou. Keď však pripustíme, že veľa rôznych a dokonca aj protikladných foriem a druhov možno zlúčiť s krásou, vyplýva z toho záver, že na vytvorenie krásy netreba nijaké určité miery, zakladajúce sa na nejakom prirodzenom princípe, aspoň pokiaľ uvažujeme o zvieracích druhoch.

4

/Proporčnosť nie je príčinou krásy pri ľudskom rode

Jestvujú rôzne časti ľudského tela, na ktorých možno pozorovať, že sú vzájomne proporcionálne. Avšak predtým, ako by sme mohli dokázať, že v proporciách spočíva skutočná príčina krásy, treba ukázať, že každý, u koho možno tieto proporcie exaktne zistiť, je krásny: napríklad, že tento človek pôsobí krásne pri pohľade na niektorý jednotlivý úd alebo na celé telo. Rovnako by sa muselo ukázať, že bez ťažkostí možno porovnávať vzájomný vzťah častí a že toto porovnanie prirodzeným spôsobom podnecuje myseľ. Pokiaľ ide o mňa, niekoľko ráz som dôkladne preskúmal mnohé z týchto proporcií a zistil som, že sú podobné alebo úplne rovnaké u osôb, ktoré sa nielenže navzájom líšia, ale i tam, kde jeden človek bol veľmi krásny a iný vôbec nie. Časti, medzi ktorými nájdeme takéto proporcie, sú často navzájom od seba svojou polohou, povahou a funkciou také vzdialené, že nechápem, ako ich možno vôbec porovnávať a ako z nich môže vychádzať účinok, vyplývajúci z proporcie. Hovorí sa, že pri pekných telách krk má mať obvod lýtky, alebo dvojnásobok obvodu zápästia; konečný počet pozorovaní tohto druhu možno čítať a počuť všade. No aký vzťah má lýtko ku krku či ktorákoľvek z týchto častí k zápästiu? Takéto proporcie možno určite nájsť na pekných te-